

EDITORIAL

La necessaria unio

Des del **Rogle Constanti Llobart** nos ha mogut sempre l'idea de **treballar de manera conjunta i coordinada** en el restant d'associacions i entitats valencianistes, i ademés d'eixe interes per portar a terme un treball en comu, hem tingut com a objectiu prioritari desenvolupar una labor de conscienciacio en la valencianitat. No es gens facil predicar en la nostra **Patria** sobre aquelles coses que nos fan ser valencians, resulta a vegades frustrant vore fins a quin punt està diluït el sentiment de colectivitats, de societat civil valenciana conscient i conscienciada; mes be dona la sensacio que nos movem en una "Comunitat" sense un nord, sense objectius i sense aspiracions de futur.

Com a menuda associacio sabem de les nostres reduïdes possibilitats, infimes si es vol respecte d'uns altres grups i associacions sobre les que continuen centrant-se les mirades del valencianisme, pero no podem deixar d'intentar buscar eixa unitat d'accio mentres contemplem l'immobilisme d'eixes entitats referents, i quan no, som testics de l'aposta que algunes d'elles han fet per **projectes polítics centralistes** que han malbaratat l'identitat del **Poble Valencià**, el seu credit, la seua economia, les seues aspiracions socials..., denigrant o col·laborant a que es faça nosa del nostre getilici, convertint-lo en sinonim de corrupcio, de falsetat, d'hipocresia.

Es deplorable comprovar com els governants que hem tingut en les ultimes dècades nos han conduït a un punt de dificil retorn, contribuint a expandir el títol de "corruptes" o "gent de poc fiar" per tot el **Estat**. I ausades que des de fora s'han afanyat a difondre i intensificar esta imatge, generalisant estes percepcions respecte de tota la nostra societat, i aço sense que els nostres responsables polítics, en la seua ineficiencia i incapacitat hagen sabut o, lo que pareix mes probable, hagen volgut reaccionar i frenar eixe **insult permanent** que no es mereix per a res la societat valenciana en el seu conjunt.

Els valencians hem segut un poble honorat, treballador, solidari i acollidor. Encara ho som. Pero els desmans d'alguns dels nostres representants han fet possible que eixes connotacions tan positives s'hagen reconvertit en just lo contrari.

Des del Rogle, retornant al principi i recu-

perant el fil de d'este escrit, reclamem iniciar un camí que nos conduïxca, als qui nos considerem valencianistes, a aparcar diferències i ser capaços de començar a construir una via solida per la que poder caminar **tots junts**, tots units en lo fonamental, un camí que haura d'estar marcat necessàriament per uns objectius que facen revertir eixa percepcio negativa potenciada des de dins i des de fora.

L'unio es necessaria, tant com apartar i senyalar a qui, escudant-se en un valencianisme nominal, frena i contribueix a dissoldre qualsevol estimul que haja de fer avançar tan perentori acostament. Treballar en uns objectius compartits, complementant esforços, es un compromís que no es deu demorar, puix la nostra patria, **Valencia**, esta en perill. Si hui desaproveitem esta ocasió, dema no sols no valdran les queixes, sino que se nos podra tirar en cara la nostra incapacitat per a superar orgulls absurts que impedeixen el treball colectiu.

Des d'un valencianisme fresc i en ganes de fer, s'afrontà una **Convencio Valencianista** en 2012 pensant que era el marc adequat per a consensuar uns minims en este mon del valencianisme, i iniciar un camí que havia de tancar debats esterils i contribuir a estendre i fer particip al moviment de tants aspectes socials que habitualment han segut desatesos.

Des d'alli es demandava unio i, en particular, la convergencia en una actuacio politica netament valenciana. No obstant, hui veem que per desgracia **s'accentua la fractura** mentres seguim assistint al control del valencianisme des de rancies institucions que son incapaces d'agafar l'antorcha de la regeneracio des de l'independencia del poder i la fidelitat als principis que originaren la seua fundacio.

Son estes dinàmiques les que feren que l'exit d'aquella reunió de 2012 vinguera acompanyat per una falta de seguiment, inclús del conseqüent oblit, lo qual dificultat que es feren realitat aquells acorts i que s'implantaren en la força desijable. Per sort, han quedat escrits i publicats (baix el nom de **Consens per al futur**) i queda la flama, en forma d'associacio, a l'espera d'un nou impuls que pugua convertir-los definitivament en punt d'encontre i base de partida del valencianisme del segle XXI.

PUBLICACIO EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

L'unio nos fa tan forts com
debils la desunio.

Esopo

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **LA NECESSARIA UNIO**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• BIOGRAFIA: **JOAN BATISTE CARDONA VIVES**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XCI): **PARLEM DE LA FIGA PALERA**
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• SEMBLANÇA: **VICENT LLUÍS SIMÓ SANTONJA**
- 4
• PASSATEMPS
• NADALENCA: **L'AGUIRLANDO DE POTRIES**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

Ya tenim damunt el sorteig de Nadal. El 22 de decembre de 2014 jugem al

49461

Encara poden demanar participacions (3 €) cridant al telefon de la capçalera d'esta pagina.

I ya tenim damunt el numero 100 del *Rogle*. Desijant estaran, ho sabem, fer fotocopies d'ell per a repartir entre amics i coneguts. De moment poden anar fent-ne d'este numero 99, que tampoc es minso.

ACTIVITATS CULTURALS DECEMBRE DE 2014

Trobarà mes informació dirigint-se a les respectives associacions:

CBiB (Casal Bernat i Baldoví)

www.casalbernatibaldovi.com

IEV (Institut d'Estudis Valencians)

www.inev.org

info@inev.org

LRP (Lo Rat Penat)

C/Trinquet de Cavallers,9. 46003 Valencia C.

Tel: 963 91 09 92

www.loratpenat.org

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)

Tel: 697 298 313

www.pjvalencianista.org

info@pjvalencianista.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.

Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94

www.racv.es

Rogle

Vore quadro a banda en esta pagina.

2 Dec (dimarts) 12:30 h. Salo d'Actes Vicente Tormo de la Real Academia de Medicina de Valencia. Av. Blasco Ibáñez, 15 (Facultat de Medicina). Valencia C.

CONFERENCIA: Enrique de Miguel: "Enfermedades en la guerra de Cuba. Su repercusión en la Comunidad Valenciana".

+Info: **RACV**

3 Dec (dimecres) 19:00 h. Ambit Cultural de El Corte Inglés. Colom, 27. Valencia C.

TAULA REDONA: Les Falles, Patrimoni Immaterial de l'Humanitat

+Info: **CBiB**

5 Dec (divendres) 22:00 h. Teatre Principal. Valencia C.

CXXXI JOCS FLORALS de la Ciutat i Regne de Valencia

+Info: **LRP**

13 Dec (dissabte)

SOPAR DE NADAL

+Info: **PJV**

14 Dec (dumenge) 19:00 h. Sala Iturbi del Palau de la Musica. Valencia C.

CONCERT DE NADAL DE LO RAT PENAT

Participen; Cor Popular, Grup de Danses i Cant Valencià d'Estil de Lo Rat Penat

+Info: **LRP**

15 Dec (dilluns) 19 h. Seu de Lo Rat Penat.

Foro d'Opinio

CONFERENCIA-COLOQUI: Antonio José Torres Ferrer (Ingenier Aero-nautic i Pilot Militar): "Vuelos espaciales tripulados".

+Info: **LRP**

(Continúa en la pagina següent)

BIOGRAFIA

Joan Batiste Cardona Vives

M^aA.M.C.

El passat 3 d'agost se complia el bicentenari del naixement d'un castellonenc excepcional, **Joan Batiste Cardona Vives**, que vingue al mon l'any 1814 en la ciutat de **Castello**. L'eixemplaritat de la seua vida, dins i fora de la vertent religiosa, se manifestà en actuacions per a favorir als necessitats, fundacions com l'entitat del **Mont de Pietat de Castello** o el **Asil de les Germanetes dels Desamparats**, donacions a la ciutat que el va vore naixer i el llegat que a la seua mort deixà de tots els seus bens per a la construcció d'iglesies i de coleges religiosos o per a chiquets orfens, l'estatua de **Jaume I**, etc, tot lo qual dona constancia de la grandea i generositat d'este ilustre personage.

La familia de Joan Batiste la formaven sos pares, abdos pertanyents a distinguits llinages -**Aureli Cardona Beneyto**, de Morella, i **Josepa Vives Giner**,

i sis germans, tots homens, dels quals ell fon el tercer. Fon batejat en la **Archiprestal de Santa Maria la Major** el mateix dia del seu natalici.

Des de ben menut s'inclinà pels estudis de les **Humanitats**, especialment per la Filosofia i el Llatí. La seua desperta inteligencia li donà l'oportunitat d'entrar en 17 anys en el **Seminari de Tortosa**. La relacio familiar que existia en el vinarossenc **Dr. Domingo Costa i Borràs**, llavors **Bisbe de Barcelona**, possibilità, despuix de passar pels successius carrecs obligatoris, que fora nomenat en 1857 presbiter de la **Iglesia de Santa Eulalia de Barcelona**. Pero seria en l'Archiprestal de Santa Maria de Castello a on celebraria la seua primera missa, acte molt significatiu per a la ciutat; fon apadrinat pel **Baro de Benicassim**, Francesc de Paula Giner i Feliu, i per sa tia, Vicenta Vives.

En 1858, la seua encertada gestio feu possible que el **Hospital Provincial de Castello** contara en les religioses de la **Congregacio de Nostra Senyora de la Consolacio** per a l'atencio dels malalts.

A l'any següent, i en la **Universitat Pontificia** de Valencia, conseguirà la seua llicenciatura i doctorat en **Teologia**.

Mes avant, en 1862, desenrollà el carrec de **Protonotari** apostolic i el de professor auxiliar de Geografia en el **Institut vell de Santa Clara**. Home senzill i cordial, se feu molt popular entre els castellonencs.

A la **Circumscripcio Ecclesiastica de Tortosa** li corresponia la demarcacio de la

capital de La Plana, i fon el **Bisbe de Tortosa**, Benet Villamitjana, en l'any 1863, el que el nomenà nou **Archiprest de Castello**, a l'hora que **Prior del Santuari de la Mare de Deu del Lledo**. La noticia del nomenament de Cardona Vives fon acollida en gran alegria en tots els estaments socials, que li manifestaren el seu carinyo i satisfaccio.

Una volta en l'Archiprestal, mampregue la restauracio del temple en ajudes rebudes del **Papa Pio IX**, el qual li concedi una serie de gracies i li otorgà uns atres nomenaments eclesials per a poder acometre els treballs. En mes d'una ocasio, per a continuar en la restauracio i fer noves obres, Cardona Vives faria us dels seus bens patrimonials.

Home voluntarios i generós, com a unic hereu de l'immensa fortuna familiar, feu donacio d'esta a la ciutat de Castello; compromes en els seus paisans, i especialment

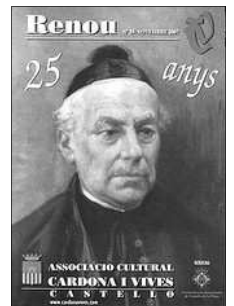
en els pobres, malalts i necessitats -com mostrà en l'epidemia de colera de 1885-, rebe en la seua dilatada vida part del mereixcut reconeixement per la seua obra per mig de carrecs i nomenaments que se li varen otorgar, com foren els de **Prelat Domestic de Sa Santetat** i **Cavaller de la Creu de Sant Carles**, membre de la **Real Academia de l'Historia**, **Vicepresident** de la **Comissio Provincial de Monuments Historics** i **Fill Predilecte** de la ciutat de Castello (el 20 d'agost de 1885), entre molts atres.

Tenint nomes en propietat la roba i les espardenyas que portava, faltà el 2 de decembre de l'any 1890. El seu soterrar fon una imponent manifestacio de dol presidida pel Bisbe de la Diocesis i totes les autoritats. La premsa del moment, sense distincions politiquies, es feu reso de la noticia.

En l'actualitat porten el seu nom en Castello una plaça en el centre de la ciutat i un grup de cases situat a les afores. Tambe hi ha entitats i colectius que porten per bandera el seu nom, com es el cas de l'eixemplar **associacio cultural Cardona Vives**, referent indispensable del valencianisme cultural.

RETRAT DE J. B. CARDONA VIVES, DE VICENT CASTELL

RENOU, NUM. 59, NOV. 2007, REVISTA DE L'ASSOCIACIO CARDONA VIVES

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com

i www.pjvalencianista.org

Parlem de la figa palera

També esta fruita, encara que humil i punchosa, té tot el dret a ser lloada en revistes i llibres. Tant la planta, de brots transformats en fulles carneses arrodonides i punchoses (pales), superpostes unes a continuació d'unes altres i en varies direccions, com el seu fruit, també ple de punches, podríem dir que són un caprig o un antoix de la mateixa naturalesa, que els anà depositant a la vora de carreteres i camins de terres pobres del continent americà, especialment en la part sur, per a que els humans pogueren assaborir el fruit sense tindre que pagar res a canvi, a part de les incordioses punchades. Passaren a **Europa** i a **Àfrica** per mig dels exploradors espanyols a rant del descobriment de **Amèrica**; mira per a on, apareixent igualment per ací pels mateixos llocs que per allà, en terrenys pobres.

Es tracta d'un **fruit** allargat, paregut en tamany al d'una pera, els colors del qual canvien sensiblement segons les varietats, des d'un roig groguenc, passant per un verdós ataronjat quan encara no aplega a la completa madurea, fins a un roig carmí encés quan la conseqüeix, que li dona una forta personalitat; tanta, que no oferix massa tentacions per a decidir-se a omplir una cistelleta, com ho fariem sense dubte de figues napolitanes o flors. Les fulles i fruits, unes i altres, mai te diran que no les prengues, pero sí que s'in-tuix l'avis de que, sempre, eixiràs punchat.

Es un fruit d'escàs **valor nutritiu**, inclús quan està madur oferix una pobra quantitat de **sals** i un baix contingut en **sucre**, que mai arriba al 15%; sols és comestible madur i blanet, puix, encara que resulten molestes les pepites que s'incrusten en la polpa, són de fàcil digestió i bones per a l'organisme humà. Es consumix al natural, en aixarop i gelats.

En llocs molt determinats de **Itàlia**, **Grècia**, **Espanya** (Murcia, Almeria, Màlaga) i **nort d'Àfrica**, com **Argèlia**, **Tunísia**, **Marroc**..., ja existixen explotacions comercials; en tot cas, no en grans extensions, puix que es tracta de suministres locals a preus barats. Les varietats més cultivades són les de **fruit roig**, **fruit groc**, **fruit blanc** i **fruit sense llavor**. La més saborosa de les espècies espontànies es nomena **Opuntia laevis**, i la seua presència evoca a terres dures, semiàrides i solitàries, com a imatge vivent de les més apartades i desèrtiques terres africanes.

No es pot parlar d'un origen concret de la figa palera, ni tampoc de la seua antiguetat, puix que per les especials característiques de les paleres (**Opuntia ficus-indica**, de la família de les **cactàcees**), pogué iniciar-se en qualsevol dels països d'Amèrica de clima templat o subtropical, tals com Mèxic o la part S.O. dels Estats Units.

SEMBLANÇA

J.M.M.

Vicent Lluís Simó Santonja

El passat dia 17 de novembre nos deixà l'ilustre valencià **Vicent Luís Simó Santonja**.

Natural de **Alcoy** (1932), estudià la carrera de Dret en la **Universitat de València**, la qual finalisà en 1955, doctorant-se posteriorment (1957). Eixerciria de professor de Dret Civil en eixa institució entre 1958 i 1962. Pronte entrà a formar part del cos de notaris, prenent possessió de la notaria de **A Pobra o Caramiñal** (A Coruña); des de 1968 practicà esta professió en la localitat de **Sagunt**, assentant-se posteriorment en **València ciutat**. La seua dilatada carrera professional el portà a aconseguir fites importants i a ostentar carrecs de rellevància, com el de **Decà del Il·lustre Colege de Notaris de València** (1989 a 1995). Es autor de molt diverses publicacions, entre les que es troben tractats de dret, historics, gastronòmics, ensajis i una àmplia producció lliteraria, tant en prosa com en vers, que li ha valgut notoris premis i distincions; ademés de ser un prolífic articuliste de la premsa.

Este destacat valencià, que es mogue i contà en el reconeiximent internacional en el camp de la seua especialitat jurídic-notarial, participà del moviment valencianiste fent-se patent la seua contribució ja en 1975 en publicar **¿Valenciano o catalán?**, obra que, encara que escrita en castella, resultà fonamental i contribuí al despertar de moltes consciències valencianes dels anys 70 i 80, puix la contundència de la documentació aportada en ella posava de manifest la singularitat de la llengua valenciana i la clara consciència per part dels escriptors valencians en entendre-la pròpia i autònoma. Esta obra fon reeditada en 2013 en un interessantíssim prolec del **Dr. Lleopolt Penyarroja**.

Les actuacions de Simó Santonja en el camp cultural valencià es centraren, entre unes altres institucions, en el **Consell Valencià de Cultura**, de 1987 a 1995, i especialment en la **Real Acadèmia de Cultura Valenciana**, en la que ingressà en 1973, ocupant primerament el carrec de secretari i posteriorment el de Decà entre 2007 i 2013.

ACTIVITATS CULTURALS

DECEMBRE DE 2014

(Ve de la pagina anterior)

17 Dec (dimecres) 20:00 h. Seu del GAV.

PRESENTACIO DE LLIBRE: Enric Calvo: "Reyes y Gobernadores de la Valencia Musulmana"

+Info: LRP

18 Dec (dijous) 20:00 h. Seu de Lo Rat Penat.

PRESENTACIO del **Calendari 2015** i del calendari de taula.

+Info: LRP

Del **26 Dec** al **4 Gin**

Stand de la fira EXPOJOVE

+Info: LRP

Alvancem una activitat per a 2015

I CURS DE CULTURA VALENCIANA

Organisa: **Institut d'Estudis Valencians**, en la col·laboració del **Rogle Constanti Llombart**.

Les sessions tindran lloc el segon i tercer divendres de cada mes.

Materies:

- Historia de València
- Geografia de València
- Llengua Valenciana
- Patrimoni cultural

+Info: **IEV** i **Rogle**

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviaré a casa tots els números que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Tros gran d'un material solit i compacte. Agrupacio ocasional de diferents partits polítics. Conjunt de vivendes.	1.	-	-	-	-	1.	2.
	2. Cavitat allargada feta en la terra en l'aixada o l'aladre. Senyal que deixa una embarcacio en l'aigua quan navega.	2.					L	
	3. Exit o victoria. (Variant antiga, pero encara viva).	3.	-	-	-	U		
	4. Anar d'un lloc a un altre sense rumbo fix.	4.					B	
	5. Instrument musical pastoril, compost per tres cordes que se toquen en un arc, paregut al violi o al llaüt.	5.						L
	6. Habitacio que està en l'interior d'una botiga i que s'utilisa com a almagasen.	6.					I	
	7. Bastó corbat per la part superior que usen els pastors; tambe utilisat per a recolzar-se al caminar.	7.					A	
	8. Persona que te molts diners i riqueses. S'aplica al riu que porta gran cantitat d'aigua.	8.					B	
	9. Fort moviment de les aigües de la mar que se caracterisa per ones molt grans.	9.					A	
	La solucio a peu de pagina.	PARAULES VERTICALS						

NADALENCA

L'agirlando de Potries

El "aguinaldo", "arguinaldo", "aguirlando"... es un cant en el que els mes menuts i jovens s'acompanyaven per a solicitar presents -les estrenes o *aguinaldo*-, recorrent les cases de porta en porta durant les festes nadalenques. Musicalment se'n troben de dos classes diferenciats i definits, segons deriven de les *albadas*, en la seua versio en llengua castellana, o de les *albadas*, en llengua valenciana, que, si be en general es poden pareixer, les primeres son de ritme alegre i rapit i les segones un tant mes reposades; les primeres en veu d'un cantor, les segones en veu de dos cantors que s'alternen en el cant. Inclús es pot trobar una tercera variant, sorgida de la cobla principal o tornada de les cançons de nadal, o inclús en algun altre cas s'extrapolen a temes (melodies) populars preexistents.

L'ADORACIO DELS PASTORS, VICENT MACIP. MUSEU DE LA CATEDRAL DE SOGORP

Bona nit, *Sinyor* Alcalde,
bona nit tinguen vostes;
els desigem bones festes
A voste i a sa muller.

*Denos l'aguirlando
señora, por Dios,
que venimos cuatro
y bailaremos dos.*

En el Portal de Belem
hi ha botifarres penjades;
amanim la paelleta
i les farem a tallades.
(tornada)

Dones, no tingau perea
de pujar a les andanes;
i baixar les faldes plenes
de penjolls de botifarres.
(tornada)

Nadalencia tradicional
Cor Popular de Lo Rat Penat. Cançons de Nadal. Octubre, 1995

Solucio: Verticals: 1. COMBREGAR 2. COMBOYAR

1. BLOC 2. SOLC 3. TRIUMFO 4. BAMBAR 5. RABELL 6. REBOTIGA 7. GAYATO 8. CABALOS 9. MAROR

I RECORDA...La nostra primera paraula es **combregar**. Se diu **combregant** o **combregador** ad aquell que combrega; s'aplica sobre tot al que fa la primera comunio. Tambe un combregador es el lloc a on es combrega; en els convents es la sala a on reben la comunio les monges a través d'una reixeta o finestreta que dona a l'altar; tambe es, en una iglesia, la barana davant la qual s'agenollen els fidels per a combregar. Es **combregat** el malalt, en perill de mort, que ha rebut la comunio. Eix.: *En acabar la cerimonia els combregants reberen la felicitacio del senyor retor. // El retor i l'escolà tornen ara d'administrar la comunio als combregats.*

La nostra segona paraula es **comboyar**. Es **comboyant** aquell que organisa coses i implica als demes. Un **comboi** es l'escolta destinada a dur en seguretat alguna persona o cosa. Coloquialment es tambe festa o marcha. Eix. *Se'n van de comboi tots els divendres. // Ha comboyat a dos amigues per a fer el viage. // Un comboi de huit vehiculs acompanyà al president a lo llarc de tot el recorregut.*